

Vorbuse-Kardla bussiliinide 103 ja 108 asemel saab uuest aastast kasutada nõudeliini teenust

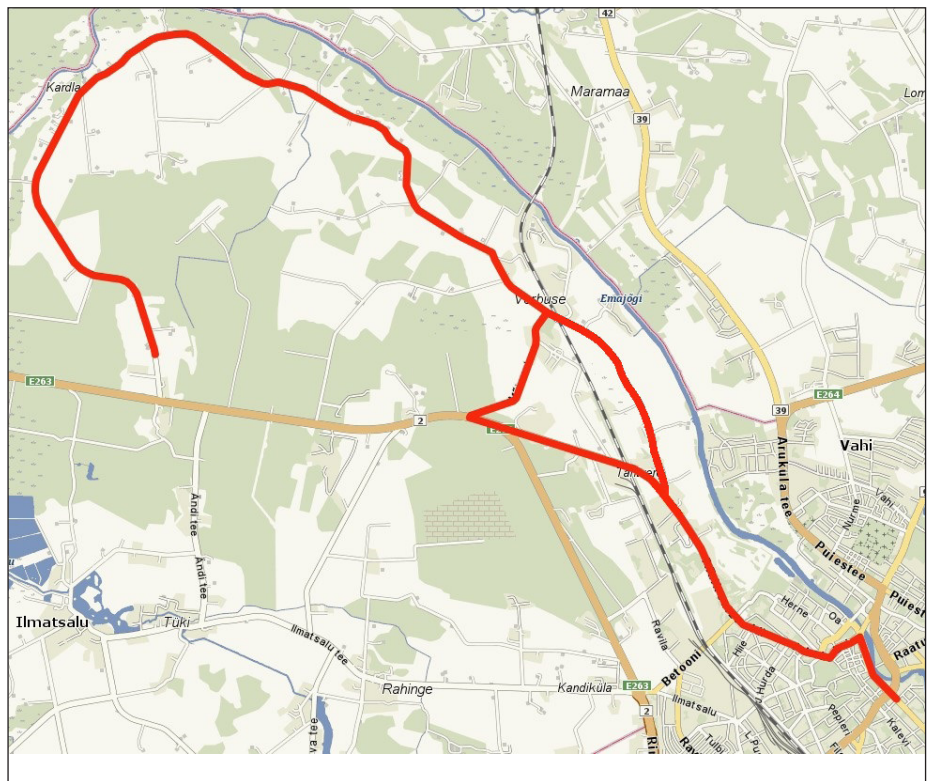
2022. aasta 10. jaanuarist lõpetab Tartumaa Ühistranspordikeskus maakonnaliinide 103 ja 108 teenindamise ning sõitjad saavad kasutada samal marsruudil sõitvat nõudeliini teenust.

Liinide 103 Tartu – Vorbuse – Tartu ja 108 Tartu – Vorbuse – Kärnise – Vorbuse – Tartu teenindamine lõpetatakse, sest Tartu linn avas selle aasta novembris samal marsruudil sõitva nõudeliini. Liin teenindab peatusi Mudaniku, Tamme, Kardla kool, Kärnise, Iie, Soomeküla, Tõnise, Kivisäki, Küläsüda, Vorbuse, Tiksoja, Muide, Vorbuse tee, Metsamaja, Tartu näitused, Maaülikooli, Kreutzwaldi, Hurda, Palmihoone, Vabadussild, Raeplats, Vabaduse puistee ja Soola.

Veidi rohkem kui kuu aja jooksul on nõudeliini teenust kasutanud 532 sõitjat ning pendeliin on linna ja maapiirkonna vahel läbinud 3680 kilomeetrit.

"Meil on hea meel, et uudne teenus on väga hästi vastu võetud ja oleme saanud positiivset tagasisidet. On väga tõenäoline, et pärast pilootprojekti lõppu nõudeliini teenus jätkub ning praegu selgitame, kas nõudetranspordiga teenindatav ala suureneb. Tartu elanikud väärivad parimat lahendust," ütles Tartu Linnatranspordi juhataja Roman Meeksa.

Tarkvaraplatvormi VEDAS arendanud ettevõtte Modern Mobility esindaja Tanel Talve sõnas, et nõudluspõhise transpordi teenus on oluline täiendus tavapärasele liinivõrgule. "Uus teenus võimaldab üle vaadata kogu ühistranspordi võrgu ning pakuda paremaid lahendusi. Oluline on jätkata nõudluspõhise teenusemudeli

ja tarkvara VEDAS arendamist, et see oleks veelgi mugavam nii reisijatele kui ka transpordi korraldajatele," ütles Talve.

Nõudepõhise ühistranspordi kasutamiseks tuleb eelnevalt teenusele registreeruda kodulehel www.tartu.ee/noudeliin. Kui teenust kasutada soovijal puudub ligipääs arvutile, on võimalik registreeruda ja teenust kasutada helistades infotelefonile 1789 (E-R kell 8-18). Pärast registreerimist luuakse reisijale kasutajakonto ning edastatakse ligipääs nõudetranspordi veebikeskkonnale tartu.vedas.ee/login.

Nõudeliini teenust saab kasutada iga päev kell 7-21. Bussi tellimus tuleb registreerida vähemalt kolm tundi enne

planeeritud väljumist. Reisi registreerimisel tuleb esitada oma sõidu algus- ja lõpp-punkt ning soovitud saabumise või väljumise kellaaeg.

Vastavalt juba registreeritud reisidele pakutakse reisijale kas olemasolevat väljumist või kui pakutav väljumine erineb soovitud väljumisest rohkem kui 20 minutit, luuakse reisijale uus väljumine. Iga registreerunud kasutaja saab bussis reserveerida ühe koha. Tellimused, mis väljuvad hommikul enne kella 10 või nädalavahetusel, tuleb esitada eelneval tööpäeval kella 18ks.

Lisainfo: Tartu Linnatranspordi juhataja Roman Meeksa, tel 736 1021, 517 3566, Roman.Meeksa@raad.tartu.ee

Tartu linn alustab energiahinna hüvitise maksmist jaanuaris 2022

Energiakulude kallinemise hüvitamiseks on toetust võimalik taotleda tagasiulatuvalt viis kuud, st veebruaris 2022 saab taotleda toetust 2021. a septembri, oktoobri, novembri, detsembri ja/või jaanuari tarbimise alusel koostatud arvete osas. Linnavalitsus soovib tingimustele vastavatel toetuse taotlejatel vaadata üle ja koguda kokku oma viie kuu energiaarved. Taotluse saab juba vormistada ka Tartu linnaportaalis.

Tartu linnavalitsus on avanud elanike nõustamiseks info-telefoni 1789 ja meiliaadressi energiatoetus@tartu.ee.

Toetust saab küsida, kui sissetulek on:

- 1 inimese kohta – 1126 eurot
- 1 täiskasvanu ja 1 lapsega pere (alla 14-aastane) – 1464 eurot
- 2 täiskasvanuga pere (sh üle 14-aastased lapsed) – 1689 eurot
- 2 täiskasvanu ja 1 lapsega pere (alla 14-aastane) – 2027 eurot
- 3 täiskasvanuga pere kohta (sh üle 14-aastased lapsed) – 2252 eurot
- 2 täiskasvanu ja 2 lapsega pere (alla 14-aastased) – 2365 eurot
- 2 täiskasvanu ja 2 lapsega pere (1 alla 14-aastane ja 1 üle 14-aastane) – 2590 eurot
- 2 täiskasvanu ja 2 lapsega pere (üle 14-aastased) – 2815 eurot

Sissetulekute hulka kuuluvad:

- palgatulu, sh välismaalt saadud palgatulu;
- ettevõtlustulu;
- kasu vara võõrandamisest;
- renditulu ja litsentsitasud;
- intressid ja dividendid;
- pensionid, stipendiumid, toetused, preemiad ja hartsamänguvõidud;
- kindlustushüvitised ja väljamaksed pensionifondist;
- madala maksumääraga territooriumil asuva juriidilise isiku tulu.
- saadud elatisraha (makstud elatisraha arvatakse sissetulekust maha)

Tartu piirkonnas kaugkütte hind ei ole tõusnud, seega peredele, kelle tegelik elukoht on Tartu linna haldusterritooriumil, 2021. aasta septembri kuni detsembri eest kaugkütte hüvitist ei maksta. Gaasiküttel eluruumides elav pere võib gaasiarvete eest toetust saada, kui pere vastab toetuse saamiseks vajalikele tingimustele.

Tartu linnas on energiatoetust võimalik taotleda ainult Tartu linna registreeritud isikutel (vähemasti 1 pereliige peab olema Tartu linna registreeritud).

Elektrienergia hüvitamiseks toetust ei maksta, kui taotlejal on fikseeritud leping, mida ei ole alates septembrist 2021 muudetud ja mille hind on alla 12s/kWh.

Peredele hüvitatakse 80% arvetel toodud energia koguhinnast, mis ületab elektril 120 €/MWh (12 s/kWh), gaasil 49 €/MWh (4,9 s/kWh) ning kaugküttel alates 78 €/MWh (7,8 s/kWh). Näiteks: oktoobris tarbitud elektrienergia kogumaksumus oli 100 eurot, tarbimine oktoobris oli 600 kWh, ühikuhind on seega 16,67 s/kWh (100/600), ülekulu on järelikult 4,67s/kWh (16,67-12) ja toetust makstakse 80% ülekulust ehk 3,736 s/kWh x 600kWh=22,42€.

Toetuse taotlemiseks vajalikud dokumendid:

- andmed perekonnaliikmete sissetulekute kohta, sh tõendid makstud elatise ja täitemenetluses kinni peetud summade kohta (nende olemasolu korral), ning linnavalitsuse nõudmisel ka asjakohased pangakontode väljavõtted perioodi kohta, mille kulude katmiseks toetust taotletakse. Toetuse taotlemisel pärast 10. kuupäeva ei pea maksustatud tulude kohta tõendeid esitama, sest toetust menetleval spetsialistil on õigus ja võimalus teha pärin-
guid vastavatesse registritesse, sh Maksu- ja Tolliametisse, Töötukassasse, Sotsiaalkindlustusametisse jmt.

- eluruumi energiatarbimist tõendavad dokumendid (arved) energia liigi kohta, mille kulude katteks toetust taotletakse (elekter, gaas ja/või kaugküte)
- tõendid, et tegemist on taotleja ja tema perekonna tegeliku elukohaga, kui nende alaline või peamine elukoht erineb rahvastikuregistrisse kantud elukohast (nt üürileping, omaniku kinnitus vmt);
- kui eluruumi kasutatakse osaliselt ettevõtluseks ja osa energiatarbimise kuludest on ettevõtlusega seotud, esitatakse koos arvega ettevõtlusega seotud kulude osakaal.

Arvetel peavad olema tuvastatavad järgmised andmed:

- tarbitud elektri kogus (kWh või MWh) ja elektrikulud kokku (eurodes);
- tarbitud gaasi kogus (kWh või MWh või m³) ja gaasikulud kokku (eurodes);
- kaugkütte kulud kokku (eurodes), kui taotleja elab konkurentsiameti kooskõlastatud kaugkütte piirhinnaga piirkonnas;

- kaugkütte kulud kokku (eurodes) ning kuu keskmine või kuu lõpu seisuga ühikuhind (kWh või MWh) taotlusega hõlmatud kuul ja 2021. aasta jaanuaris, kui taotleja ei ela konkurentsiameti kooskõlastatud kaugkütte piirhinnaga piirkonnas.

Kui taotleja arvel puuduvad eelnimetatud andmed, peab taotleja täiendavalt esitama korteriühistu väljavõtte nõutud andmetega vastava eluruumi kohta või korteriühistu puudumise korral kortermajale esitatud arve ja arvestuse taotleja eluruumi osa kohta.

Rohkem infot energiakulude hüvitamise kohta leiab linna kodulehelt www.tartu.ee/energiatoetus

Foto: Ketlin Laats

Tartumaa Arendusselts

Tartumaa Arendusselts (TAS) kuulutab välja Euroopa Liidu LEADER-programmi
PROJEKTITAOTLUSTE VASTUVÕTU

2022. a esimene taotlusvoor

Taotlusi saab esitada 17. jaanuarist 17. veebruarini 2022

Projektitoetust saavad taotleda Tartumaa Arendusseltsi tegevusgrupi tegevuspiirkonnas tegutsevad mikroettevõtted, mittetulundusühendused ja kohalikud omavalitsused.

Projektitaotlusi rahastatakse järgmiste strateegiliste valdkondade ja meetmete kaudu:

1. Kohalikul eripäral ja ressursil baseeruva ettevõtluse arendamine

Meede 1.3. COVID-19 toetusmeede

2. Kogukondade võimekuse arendamine

Meede 2.1. Kohalike traditsioonide hoidmine ja arendamine

Meede 2.2. Noorte aktiveerimine

3. Suurprojektide ja koostöövõrgustike arendamine

Meede 3.2. TASi piirkonda jäävate võrgustike loomine ja arendamine

Meede 3.3. Regionaalse ja rahvusvahelise koostöö edendamine

Taotlusvooru laekunud taotluste hindamise tähtaeg on 18. aprill 2022.

Nõustamisele saab registreeruda kadri@tas.ee, 5358 4035.

Infopäev taotlejatele toimub 18. jaanuaril 2022, rohkem infot www.tas.ee.

Tartu 2022. aasta eelarve on 212,8 miljonit eurot

Volikogu võttis vastu Tartu linna 2022. aasta eelarve, mille suurus on 212 758 355 eurot. Tuleval aastal läheb enim investeringuid elukeskkonna arendamisse ning haridus- ja kultuurivaldkonda.

Tartu on vaatamata koroonapandemiale ja sellest tingitud piirangutele hästi toime tulnud ning linna finantsseis on hea. Tartu jätkab vastutustundlikku eelarvepoliitikat, millega tagatakse linlastele vajalikud teenused ja tehakse olulisi investeringuid ühtekokku 33,6 miljoni euro eest.

Volikogu esimees Tõnis Lukas märkis, et uus volikogu koosseis jõudis linna 2022. aasta eelarvega tegeleda vaid mõne nädala, aga seda intensiivselt tööd tehti nii koalitsioonis kui opositsioonis. "Eelarves on nii olulisi investeringuid kui ka asutuste tegevuskulude tõuse, on hoidutud lasteaiatasude tõusust, on investeeritud teedesse-tänavatesse, lasteaedadesse ning koolidesse. Strateegilistest protsessidest algab eelarve toel praegu veel venekeelsete lasteaedade ja koolide üleminek eesti õppekeelele ja jätkatakse rohepöörde ning innovatiivsete ettevõtete toetamisega töökohtade loomisel." lisas Lukas.

Tartu põhitegevuse tuludeks on järgmisel aastal planeeritud 181,3 miljonit eurot, mis on käesoleva aasta täpsustatud eelarvega võrreldes 6,6% enam. Peamise tuluallika, üksikisiku tulumaksu laekumiseks on kavandatud 105 miljonit eurot.

Tartu põhitegevuse kulud on 167,8 miljonit eurot, sellest 94,6 miljonit eurot on hariduskulud. Linna investimistegevuse tulud on 8,5 miljonit eurot, kulud 34,2 miljonit.

Haridusvaldkonna investeringuteks on kavandatud 15,2 miljonit eurot. Suuremad haridusinvesteringud on tuleval aastal Ristikheina lasteaia renoveerimine, Karlova kooli laiendamine ning Kroonuaia kooli ehitus Ploomi tänavale.

Kultuurivaldkonda suunatakse järgmisel aastal 15 miljonit eurot. Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 tegevusteks on ette nähtud 1,5 miljonit eurot. Senisest suuremas mahus korraldatakse Tartu 2024 teavitus- ja turunduskampaaniaid Eestis ja välismaal. Investeringuid saab kultuuri- ja spordivaldkond 1,9 miljonit eurot - rekonstrueeritakse Turu tänava spordihoone vehklemissaal, korrastatakse Tähtvere Puhkepargi spordirajatisi ning algab Tartu Linnamuuseumi hoone renoveerimise ja püsiekspositsiooni projekteerimine.

Majanduse valdkonda investeeritakse 11,3 miljonit eurot. Olulisel kohal on teede ja tänavate rekonstrueerimine ja korrashoid, milleks on kavandatud 9 miljonit eurot. Suuremad tee-ehitusobjektid on Riia ring koos lähiümbrusega, Ülikooli tänava Riia ja Vallikraavi tänava vaheline lõik, Veski tänava Kuperjanovi ja Näituse tänava vaheline lõik ning Tartu-Rahinge ja Vaksali tänava kergliiklusteed. Tänavavalgustust uuendatakse

Ränilinnas, Veerikul, Jaamamöisas ja Annelinnas.

2022. aasta eelarves on reservfondiks kavandatud 750 000 eurot, et vajadusel katta koroonaviiruse leviku ennetamise ja tõkestamisega seotud kulusid.

Uute investeringute finantseerimiseks kaasatakse laenuvahendeid 5,3 miljonit eurot. Linna netovõlakoorumus jääb 2022. aasta lõpus 54% tasemele.

Tartu tänavune eelarve oli kinnitamisel 215 miljonit eurot, juulis võeti vastu ligi 13 miljoni suurune lisaeelarve.

2022. aasta eelarve kinnitamist toetas 30, vastu oli 16 volikogu liiget.

Lisainfo:

volikogu esimees Tõnis Lukas, 503 3365

abilinnapea Priit Humal, 503 7227

rahanduskomisjoni esimees Toomas Kapp, 504 3415

Foto: Krister Rajandu

Tartu kassiomaniikud peavad oma lemmikud kiibistama

Volikogu otsustas, et alates 1. jaanuarist 2022 tuleb lisaks koertele hakata mikrokiibiga märgistama ka linnas peetavaid kasse.

Koer ja kass tuleb mikrokiibiga märgistada hiljemalt kolme kuu jooksul sündimise päevast või vanema looma võtmise korral ühe kuu jooksul tema omandamise päevast. Linnas peetavad koerad ja kassid tuleb registreerida Eesti Väikeloomaarstide Seltsi Eesti lemmikloomaregistris. Muude lemmikloomade puhul on see soovituslik.

Enne 1. jaanuari 2022. a võetud kass tuleb kiibiga märgistada ja lemmikloomaregistris registreerida ühe aasta jooksul.

Kasside kiibistamine aitab neid kaotsimineku korral kiiremini üles leida. Praegu on enamik loomade varjupaika toodud kasse ilma kiibita, mille tõttu ei ole võimalik nende omanikku kindlaks teha ega kassi talle tagastada. Pärast koerte kiibistamise kohustust on oluliselt vähenenud koerte varjupaika sattumine.

Looma mikrokiibiga märgistamise ja registrisse kandmise kulu on sõltuvalt loomakliinikust 27-37 eurot, millest 11,50 tuleb tasuda looma registreerimise eest Eesti lemmikloomaregistris.

Lisainfo:

abilinnapea Raimond Tamm,
736 1213, 515 4738
majanduskomisjoni esimees
Verni Loodmaa, 503 4722

Vana jõulukuuse saab viia jäätmejaama või selleks pandud konteinerisse.

Tasuta saab kuuse jaanuaris viia linna jäätmejaamadesse Selli 19 ja Jaama 72c ning alates 3. jaanuarist kuni 23. jaanuarini selleks paigaldatud kogumiskonteineritesse Selli 19 parklas ning Turusilla läheduses asuvas Paju tänav T1 parklas. Kokku kogutud kuused purustatakse hakkeks ning kasutatakse Tartu linnas kogutud biojäätmete komposteerimise protsessis Aardlapalu platsil.

Jäätmejaamad on avatud E-R 10-18, L-P 10-16, tel 738 6700 (E-R 9-17), 527 8960 (Jaama 72c), 524 1544 (Selli tn 19).

Ahjud , truubid , korstnad puhtaks!

Kutsu korstnapühkija!

Soodne hind, kvaliteetne töö
Akti väljastamine

FIE Indrek Tarum

Tel: 53 413 516

Tartu saab tulevaks suveks mitmekesise rannaala

Lodjakoja kõrval asuvast Emajõe linnaujulast saab tulevaks suveks atraktiivne rannaala, mis pakub mitmekesiseid puhkamis- ja treenimisvõimalusi.

Kogu rannaalale on kavandatud puidust istumis-päevitamisplatvormid ehk nn olemispesad ning Emajõe ehitatakse suur ujuvplatvorm. Üle supelranna on hajutatud lastele mänguvahendid ja spordihuvilistele erinevad treenimisvahendid, rajatakse uus võrkpalliväljak. "Uuendustööde tulemusena kujuneb Emajõe-äärsest rannast puhke- ja tervisespordiala, mida saab aastaringsest kasutada ja kus on ridamisi võimalusi erinevateks tegevusteks," ütles abilinnapea Raimond Tamm. „Kui kõik läheb plaanipäraselt, siis saavad tööd tulevaks rannahooajaks tehtud."

Randa tulevad uued prügikastid, pingid, joogi- ja jalapesukraanid, riietumiskabiinid ja jalgrattahoidlad. Rajatakse juurdepääsuteed jalutajatele ja jalgratturitele ning mugava ligipääsu saavad erivajadustega inimesed. Metsa ja ranna piirile ehitatakse valgustatud kergliiklustee, mida ääristavad treenimisvahendid ja pingid. Tee viib talisuplejate alani.

Emajõe linnaujula uuendusprojekt on OÜlt Kino maastikuarhitektid, ehitama hakkab hankel edukaks tunnistanud Lars Laj Eesti OÜ. Tööde kogumaksumus on 664 272 eurot.

Lisainfo: abilinnapea Raimond Tamm, tel 7361 213, 515 4738.

Fotod: OÜ Kino maastikuarhitektid

Tartus uuendati sel aastal 35 kilomeetri ulatuses sõidu- ja kergliiklusteid

Sel aastal tehti Tartus 35 kilomeetri ulatuses teetöid, mis läksid maksma 20 miljonit eurot. Suuremate töödena rekonstrueeriti Riia-Vaksali liiklussõlm, Puiestee tänav, Laseri tänav, Raatuse tänav ning ehitati välja Vaksali-EMÜ-Waldorfskooli kergliiklustee.

Kokku ehitati või rekonstrueeriti sõi-

duteid 8,5 ja kergliiklusteid 27 kilomeetri ulatuses ning ainuüksi suvel oli korraga töös üle 30 teeobjekti. Tervelt 18 objekti valmis riigi toetuse eest, mille suurus oli kokku ligi neli miljonit eurot. Linna eelarvest kulus teede remondiks 15,6 miljonit eurot.

„Vaadatavalt tavapärasest suuremale

mahule ja töö käigus esile kerkinud tõsiste väljakutsetele õnnestus ambitsioonikas teetööde plaan ellu viia ning Tartu tänavate seisukorda märgatavalt parandada. Pean väga oluliseks, et lisaks põhitänavate remontimisele saime korda tehtud ka mitmed kõrvaltänavad, millel varem puudusid kõn-

niteed ning mida vaevasid nii tolmu kui sademeveega seonduvad probleemid. Tartu teetööde läbiv joon on jalgsi ning jalgrattaga liikumise mugavaks ja ohutumaks muutmine," ütles abilinnapea Raimond Tamm.

Ühe suurema tööna valmis sügisel Vaksali tn - EMÜ – Waldorfkooli 3,2 kilomeetri pikkune kergliiklustee, mis läks maksma ligi 3 miljonit eurot. Tööde käigus rajati raudteekoridoriga paralleelselt kulgev jalgratta- ja jalgteed koos parkimiskohtade, puhkealade, haljasalade ja bussiootepaviljonidega. Puiestee tänava rekonstrueerimine läks maksma pea kaks miljonit eurot ning selle eest paigaldati tänavale sajuveekanalisatsioon, uuendati teekatend, remonditi kõnniteed ning rekonstrueeriti tänavavalgustus. Laseri tänava rekonstrueerimiseks kulus 800 tuhat eurot, mille eest ehitati välja kahe sõidurajaga 6,5 meetri laiune sõidutee ja nelja meetri laiune jalgratta- ja jalgteed. 650 tuhat eurot maksma läinud Raatuse tänava taastusremondi käigus uuendati sõidu- ja kergliiklustee katet ja märgiti maha sõidukite ning jalgratturite ühine liiklusruum.

Lisaks läbisid uuenduskuuri Turu ja Riia tänava ristmik, Tüve, Kõksi, Koorti, Nurme, Oa ja Jänese tänav. Välja ehitati ka kergliiklustee Tartust Rahingest küalani ning uuendati ülekatteid Annelinna kergliiklusteedel. Linnavolikogu menetluses oleva 2022.

Fotod: Maanus Kullamaa

aasta linnaelarve projekti kohaselt on tuleva aasta suuremad investeeringud Ülikooli tänava rekonstrueerimine lõigus Riia - Vallikraavi, Veski tänava rekonstrueerimine lõigus Kuperjanovi - Näituse, Ujula tänava rekonstrueerimine lodjakojast Puiestee tänava poo-

le ning kergliiklustee väljaehitamine Rahingest Tüki küalani.

Lisainfo: abilinnapea Raimond Tamm, tel 7361 213, 515 4738.

Tartus kuulutati välja jõulurahu

Tartu linnaape Urmas Klaas ja EELK Lõuna piirkonna piiskop Joel Luhamets kuulutasid 24. detsembril Raekoja platsi valguskülas välja jõulurahu.

NATO liitlaste lahingugrupi 33. soomuspioneeride kompanii ohvitseridest vabatahtlikud pakkusid linlastele jõulusuppi. Lisaks liikusid Raekoja platsil ringi jõuluvana Jolle ja jõulumoor Asti ning süüdati lõkkepajad.

Jõulurahu kuulutamine on üks ilusamaid ja vanemaid Skandinaavia jõulutradsitsioone. Tegemist on kombega, mis ulatub 17. sajandisse Rootsi kuninganna Kristiina aega, mil ka kõige kurjemate ja kurvemate olukordade keskel aegajalt erirahu välja kuulutati. Jõulurahu väljakuulutajaks oli tavapäraselt linnaape või raesekretär ning selle väljakuulutamise ajaks jõululaupäeva keskpäeva eelsed ja järgsed minutid. Eestis taaselustati tava iseseisvuse taastamise järel.

Jõululinn Tartu valgusküla on avatud 9. jaanuarini. Uisuväljak, kohvik ja uisulaenutuse paviljon töötavad veebruari lõpuni. Valguskülas ja uisuväljakul toimuvate üritustega saab tutvuda lehel Jõululinn Tartu kodulehel: www.joululinntartu.ee/programm/

Foto Eva-Maria Tartu

Talv koduaias

Talved pole vennad. Sel korral on aiataimedel vedanud, sest soe lumevaip on neid katmas ja pinnas sai ka enne lume tulekut pisut külmuda. Samas ei saa usin aiapidaja siiski enne rahu kui on igaks juhuks aias ringkäigu teinud ja kõik asukad oma silmaga üle kontrollinud.

Pilk tuleks peale heita viljapuudele ja vajadusel paigaldada tüvikaitsed, mis aitavad ära hoida ulukite aeda sattumisel võimalikud kahjustused. Tüvikaitsed võiksid olla heledad või koguni valged, et kevadise märtsikuise päikesega ei tekiks tumeda tooniliste kaitsete all temperatuuri märkimisväärsset tõusu, mis omakorda võib viia koore põletikuni. Eriti puudutab see noori õhukese tüvikoorega viljapuid.

Suurema lumesaju ajal või järgselt tuleks liigne puude ja ilupõõsaste võradele kogunenud lumi maha raputada, et raskuse all ei murduks oksad ja harud. Eriti puudutab see neid puidpõõsaid, mille võras leidub teravnurga all tüvest väljuvaid oksa. Sellisel juhul võivad murdumise vigastused oluliselt kahjustada tüvi.

Rooside katmisest. Kuuseoksi on roosipõõsasse mõistlik igal juhul torgata, ka siis, kui pole otsest vajadust madalate temperatuuride pärast muretisemiseks. Kuuseoksad hoiavad lume all vilkalt tegutsevad hiired eemal, et nad ei saaks rooside koort närida. Kuuseokkad torgivad vastikult näriliste nina ja nad loobuvad roosivarte maitsvast koorest.

Kui maapind on lumekatte all sula, on olukord halb. Siis saavad hõlpsasti talvituda ka pahalased alustades igasugustest seenhaigustest ja mädanikest kuni lusitaania teeteo munadeni välja. Pinnase külmumine enne lume tulekut on meie kliimavööndis alati aiataimede tervisele kasulik. Mida sügavamalt saab pinnas külmuda, seda

Avaras aias on igati kohane paik ka söögilaul lindude talviseks toitmiseks.

Foto: Lembit Kaarna

parem. Samas on hea, kui see protsess ei toimuks väga kiiresti. Igasugused järsud temperatuuri kõikumised ei too aiataimedele midagi head. Talvekatte eesmärk ongi leevendada temperatuuri kõikumisi ja takistada külmal tuulel ligipääsu.

Igihaljaste õuetaimede katmisest. Paljud igihaljad taimed ei karda niivõrd külma, kui just on tarvilik neid varjutada ereda kevadpäikese eest. Jukkad ehk täakliiliad, kalifornia ebaküpressid, mahoonia mõned liigid, siniseokkalised kadakate mitmed sordid, paljud kanada kuuse sordid, igihaljad rododendronid, muidugi jugapuud, pukspuud ja üht-teist veel. Katmiseks võib kasutada mitmesuguseid käepäraseid vahendeid. Poodides on saada ka spetsiaalset varjutuskangast. Sellega on see mure, et kangas on tavaliselt tumed, mis ereda kevadpäikeseaga kipub märkimisväärselt soojenema ja kui on vahetus kohtaktis taime-

dega, siis saavad taimed ikkagi kahjustatud. Hea oleks samasugune kangas aga valge, mis päikese kiiri eemale peegeldab. Tumeda kanga kasutamisel tuleb kangale alla ehitada puitkarkass või muu sobiv toestik, mis aitab vältida otsest kokkupuudet taime võraga.

Igihaljastele padjandtaimedele nagu aubrietad, kivirikud, padjandfloksid, samuti mitmed sõnajalad, kui nad ei kasva täiesti varjus, rõõmustavad väga, kui peale asetada kuuseoksi. Varakevadine päike kahjustab meie igihaljaid taimi seepärast, et avab taimedel õhulõhed ning taime maapealne osa hakkab aurama. Samas juured ei saa külmunud pinnasest vett kätte ja taim lihtsalt kuivab ära.

*Lembit Kaarna
Aednik*

Väljaandja: Tartu linnavalitsus
Toimetaja: Lembit Kaarna Tel 551 0131
e-post aiasober@aiasober.ee
Levi OÜ Aiasõber
Küljendus ja trükk: OÜ Tarmest